

[Thestrup.]

har i sin fremsættelsestale gjort rede ikke alene for det fremsatte lovforslag, og hvad han tilsigter dermed, men også for den boligpolitik, han i det hele taget har ført og i den kommende tid agter at føre. Det er med rette, han har gjort det, så sandt som rigsdagens opgave ikke alene er ved love at skabe rammerne for boligpolitikken, men også at udøve kritik af den førte politik indenfor de givne rammer.

Drøftelsen i dag vil vel — det har vi allerede hørt — forme sig ikke alene som en drøftelse af boligpolitikken rammer, lovene, men også som kritik og forsvar for den boligpolitik, den højtærede indenrigs- og boligminister har ført og bebudet at ville føre indenfor disse rammer.

Jeg skal dog afholde mig fra at komme ind på dette sidste. Mit parti og jeg er på dette punkt solidariske med ministeren, og hvis jeg skulle blande mig i denne del af diskussionen, kunne det kun blive som forsvarer for den førte politik. Det er imidlertid min opfattelse, at ingen bedre og mere vægtigt kan forsvare denne politik end den højtærede minister selv, og at et forsøg herpå fra min side efter ministerens fremsættelsestale kun iville blive „tyndere te på de samme blade“. Jeg skal derfor nøjes med at beskæftige mig med selve lovgivningen.

Når vi skal bedømme, om de love, vi har på dette område, er tilstrækkelige, er det nødvendigt at klargøre sig sit boligpolitiske mål. Jeg tror, det er lønnende først at se på boligpolitikken på længere sigt og derefter på boligpolitikken på kortere sigt. Hvad de boligpolitiske mål på længere sigt angår, kan jeg i det store og hele slutte mig til det af huslejudvalg I i „Den fremtidige huslejepolitik“ opstillede, nemlig: 1) afhjælpning af boligmanglen gennem et tilstrækkelig stort byggeri, 2) bevarelse af et lavt huslejeniveau, 3) forbedring af boligstandarden, 4) differentiering af huslejen efter befolkningens boligbehov ved ydelse af tilskud til børnerige familier og 5) ophævelse af boliganvisningen og tilsvarende reguleringer på lejemarkedet.

Jeg må dog gøre tre bemærkninger eller tage tre forbehold: 1) Jeg tror ikke, at det i længden lader sig gøre at bevare et huslejeniveau, der ligger væsentligt anderledes end det almindelige prisniveau, og det lader sig i alt fald ikke i længden gøre ved huslejestop. 2) Jeg tror ikke på, at man kan opnå så stort et byggeri, at bolig-manglen kan afhjælpes, hvis man ikke på et eller andet tidspunkt frigiver huslejeansættelsen. 3) Jeg tror ikke på, at man i

længden kan bevare et rimeligt huslejeniveau samtidig med en god boligstandard, uden at det bliver konkurrencen, der bliver den regulerende faktor på dette område, og det private initiativ for alvor kommer til at virke.

At disse sidste betragtninger er rigtige, finder jeg beviset for dels i selve den skete udvikling af boligsituationen her i landet i de senere år, dels i nogle fundamentale regler, der gælder på dette område som på det økonomiske livs øvrige områder.

De senere års udvikling på boligområdet viser os, at der i årene op mod den anden verdenskrig, da konkurrencen var den regulerende faktor og det private byggeri spillede den afgørende rolle, blev bygget så meget, at der var en betydelig boligreserve, at statens tilskud til byggeriet var minimalt, og at byggeriet fandt sted til en rimelig pris. Krigen medførte, at konkurrencen blev suspenderet, og huslejestoppet, at det private byggeri gik i stå, og jeg kan ikke se andet, end at dette er den væsentligste grund til den situation, vi nu har, og hvis kendemærker er: et boligunderskud, umådelige udgifter til boligbyggeriet fra statens side og trods dette så høje priser på de nye lejligheder, at mennesker med almindelige indtægter ikke kan klare huslejen i dem eller vanskeligt kan klare huslejen i dem.

Den almindelige regel, der gælder på dette område som på andre områder indenfor det økonomiske liv, er den, at udviklingen, når den forløber frit, har en tendens til at regulere sig selv. Hermed mener jeg ikke, at der overhovedet ikke fra samfundets side må gribes ind, men jeg mener, at indgrebene må afpasses under hensyn til denne selvregulerende tendens og i alt fald ikke må modvirke den. Den højtærede finansminister har her i tinget og andre steder gjort opmærksom på disse selvregulerende kræfters betydning og den fordel, en fornuftig politik kan drage af dem, og når denne regering har haft det held med sin valuta- og prispolitik, som den har haft, så er det vel netop, fordi den har formået at udnytte disse kræfter ved at lade dem få et vist spillerum.

Jeg kan heller ikke lade være at minde om nogle udtalelser i en artikel i det socialdemokratiske tidsskrift „Verdens Gang“ af kontorchef Erik Ib Schmidt, udtalelser, der ganske vist ikke er møntet på boligområdet, men som dog vel har gyldighed også for dette. Udtalelsen lyder således — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til et citat —

„De restriktioner, vi hidtil har haft,